

แบบฟอร์มมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP)

ชื่อหน่วยงาน สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย	คู่มือการปฏิบัติงานการขับเคลื่อนตัวชี้วัด
	ร้อยละของเด็กอายุ 12 ปี ปราศจากโรคฟันผุ (Caries free)

1. วัตถุประสงค์ (Objectives)

- เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น
- เพื่อกำหนดมาตรฐานงานการขับเคลื่อนตัวชี้วัดร้อยละของเด็กอายุ 12 ปี ปราศจากโรคฟันผุ (Caries free)
- เพื่อกำกับติดตามการดำเนินงานการขับเคลื่อนตัวชี้วัดร้อยละของเด็กอายุ 12 ปี ปราศจากโรคฟันผุ (Caries free)

2. ขอบเขต (Scope)

การดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น กลุ่มเป้าหมายคือ เด็กนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น (Oral health promotion and prevention) ได้แก่ การตรวจสุขภาพช่องปาก การให้ความรู้ด้านทันตสุขภาพ (Oral health education) การจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดี ได้แก่ การจัดการกิจกรรมแปรงฟันหลังอาหารกลางวัน และการส่งเสริมพฤติกรรมบริการบริโภคที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดี เป็นต้น รวมทั้งการกำกับติดตามการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น

3. คำจำกัดความ (Definition)

- เด็กอายุ 12 ปี หมายถึง เด็กอายุ 12 ปี ถึง อายุ 12 ปี 11 เดือน 29 วัน
- ปราศจากโรคฟันผุ (Caries free) หมายถึง ไม่มีรูฟันผุ ฟันถอน และอุด เนื่องมาจากโรคฟันผุในฟันถาวร
- การเรียนรู้แบบ Active Learning หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรค์ทางปัญญา (Constructivism) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ กระตุ้น หรืออำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้น
- ระบบรายงาน Health Data Center (HDC) หมายถึง คลังข้อมูลสุขภาพที่เป็นทางการของกระทรวงสาธารณสุข เป็นระบบที่หน่วยบริการทุกแห่งในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ต้องดำเนินการในทุกจังหวัด

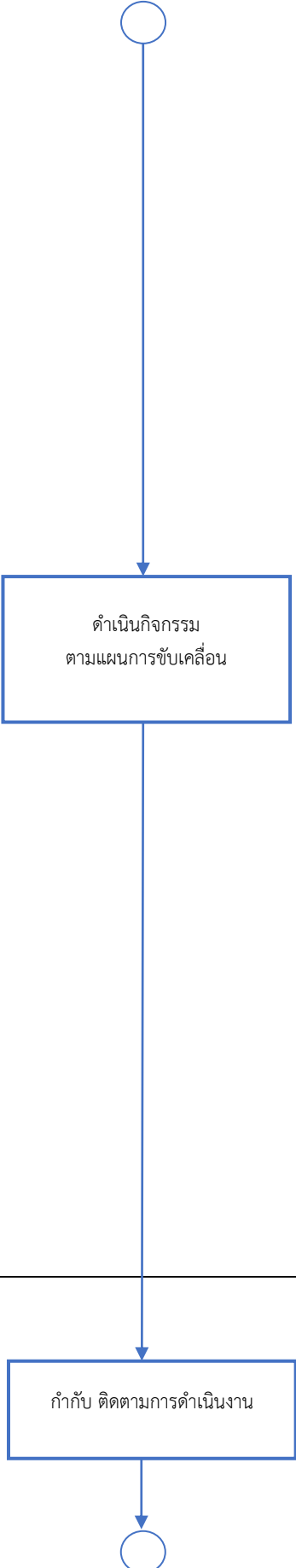
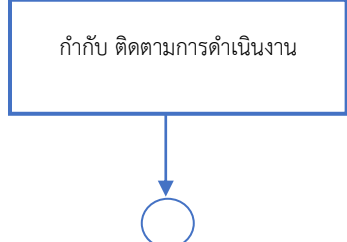
4. ความรับผิดชอบ (Responsibilities)

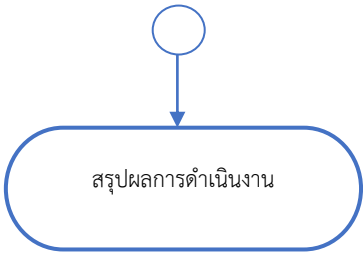
งานวัยเรียนวัยรุ่น กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพเด็กปฐมวัยและวัยเรียน

- นางกรกมล นิยมศิลป์ หัวหน้ากลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพเด็กปฐมวัยและวัยเรียน
- นางสาวจิราพร ชิตดี ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ
- นางสาวภัทรภรณ์ หัสติเสวี ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ
- นางสาวชนิกา โรจน์สกุลพานิช นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
- นางสาววีรยา กัญหารัตน์ นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

5. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Procedure)

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
1.		วิเคราะห์สถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนในปีที่ผ่านมา ได้แก่ - ร้อยละการตรวจสุขภาพช่องปากและวางแผนการรักษาในเด็กอายุ 12 ปี - ร้อยละเด็ก 12 ปี ปราศจากโรคฟันผุ (Caries free) - ร้อยละเด็ก 12 ปี ฟันดีไม่มีผุ (Cavity Free) - ปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยป้องกันสำคัญ	ก.ย. - ต.ค. 64	งานวัยเรียนวัยรุ่น กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพเด็ก ปฐมวัยและวัยเรียน	รายงานผลการวิเคราะห์สถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนในปีที่ผ่านมา
2.		วางแผนการดำเนินงานขับเคลื่อนตัวชี้วัดร้อยละของเด็กอายุ 12 ปี ปราศจากโรคฟันผุ (Caries free)	ก.ย. - ต.ค. 64	งานวัยเรียนวัยรุ่น กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพเด็ก ปฐมวัยและวัยเรียน	แผนการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียน
3.		กำหนดเป้าหมายการขับเคลื่อนการดำเนินงานปี 2565 รอบ 5 เดือนแรก - ร้อยละ 30 ของเด็กอายุ 12 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากและวางแผนการรักษา รอบ 5 เดือนหลัง - ร้อยละ 70 ของเด็กอายุ 12 ปี ปราศจากโรคฟันผุ (Caries free)	ก.ย. - ต.ค. 64	งานวัยเรียนวัยรุ่น กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพเด็ก ปฐมวัยและวัยเรียน	แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น ปี 2565
4.		จัดทำแนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น ปี 2565	ต.ค. 64	งานวัยเรียนวัยรุ่น กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพเด็ก ปฐมวัยและวัยเรียน	โครงการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น ปี 2565
5.		เสนอแผนขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่นให้ผู้บริหารพิจารณา - ถ้าได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการตามแผนต่อไป - ถ้าไม่ได้รับการอนุมัติให้ทบทวนปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม	ต.ค. 64	งานวัยเรียนวัยรุ่น กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพเด็ก ปฐมวัยและวัยเรียน	
6.		ชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน เป้าหมายตัวชี้วัด และระบบการกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงานแก่ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง	ต.ค. 64	งานวัยเรียนวัยรุ่น กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพเด็ก ปฐมวัยและวัยเรียน	แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น ปี 2565

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
7.	 <p data-bbox="204 927 552 1099">ดำเนินการกิจกรรมตามแผนการขับเคลื่อน</p> <p data-bbox="204 1845 552 1957">กำกับ ติดตามการดำเนินงาน</p>	<p data-bbox="616 255 906 286">ดำเนินการกิจกรรมตามแผนการขับเคลื่อน</p> <ul data-bbox="616 295 906 1711" style="list-style-type: none"> พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (Active learning) เพื่อสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพช่องปากในเด็กวัยเรียน พัฒนาสื่อส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพช่องปากและสิทธิประโยชน์ทางทันตกรรมสำหรับเด็กวัยเรียนวัยรุ่น เพื่อสร้างความรู้ด้านสุขภาพช่องปากและการรับรู้สิทธิประโยชน์ทางทันตกรรมสำหรับวัยเรียนวัยรุ่น พัฒนาแนวทางการดำเนินงาน เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี โดยจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดำเนินงานเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี และกระตุ้นให้เครือข่ายโรงเรียนมีการประเมินตนเองและเข้าร่วมในการประเมินเป็นต้นแบบเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดีผ่าน ศูนย์อนามัยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด พัฒนาศักยภาพบุคลากรในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น พัฒนาการดำเนินงานการเข้าถึงบริการส่งเสริมสุขภาพช่องปาก เด็กวัยเรียน 4-12 ปี ร่วมกับ Service Plan เขตสุขภาพ ศูนย์อนามัยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากเด็กวัยเรียนวัยรุ่น 	พ.ย 64 - ก.พ. 65	งานวัยเรียนวัยรุ่น กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพเด็กปฐมวัยและวัยเรียน	<ul data-bbox="1236 255 1506 591" style="list-style-type: none"> - ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (Active Learning) เพื่อสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพช่องปากในเด็กวัยเรียน - แบบประเมินความรู้ด้านสุขภาพช่องปากสำหรับเด็กประถมศึกษา - แบบประเมินพฤติกรรมสุขภาพช่องปากที่พึงประสงค์ในเด็กวัยเรียน
12.	 <p data-bbox="204 1845 552 1957">กำกับ ติดตามการดำเนินงาน</p>	<p data-bbox="616 1756 906 1980">กำกับ ติดตามการดำเนินงาน การจัดการบริการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากและป้องกันโรคในเด็กวัยเรียนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรายเดือน/รายไตรมาส ผ่านระบบรายงาน HDC กระทรวงสาธารณสุข</p>	พ.ย. - ก.ค. 65	งานวัยเรียนวัยรุ่น กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพเด็กปฐมวัยและวัยเรียน	แผนการขับเคลื่อนและการนิเทศติดตาม

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
13.		จัดทำรายงานผลผลิตและผลลัพธ์ของตัวชี้วัด (Outcome) ร้อยละเด็ก 12 ปี ปราศจาก โรคฟันผุ (Caries free)	ก.ค. 65	งานวัยเรียนวัยรุ่น กลุ่มพัฒนา ทันตสุขภาพเด็ก ปฐมวัยและ วัยเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลสถานการณ์เด็กอายุ 12 ปี ได้รับการตรวจสอบสุขภาพช่องปากและวางแผนการรักษา และ ข้อมูลร้อยละ เด็กอายุ 12 ปีปราศจากโรคฟันผุ (Caries free) - รายงานติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตัวชี้วัดร้อยละเด็กอายุ 12 ปี ปราศจากฟันผุ (Caries free) ประจำเดือน

6. ภาคผนวก

1. คู่มือการบริหารจัดการการบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากในเด็กวัยเรียน
2. คู่มือการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากเด็กในสถานศึกษาในภาวะที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
3. คู่มือการดำเนินงานเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี ฉบับปรับปรุง ปี 2564
4. แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา